Erfaringer med dyrkning af pil i Vestjylland 2010-12

BioM | Bæredygtig bioenergi

Erfaringer med dyrkning af pil i Vestjylland 2010-12

Af Tove Urup Madsen, Søren Søndergaard og Tove Holm Vistedsen

September 2012

INDHOLD

1. Sammendrag 4
2. Introduktion og metoder 4
3. Resultater og diskussion 4
   - 3.1 Erfaringer vedr. plantning 4
   - 3.2 Erfaringer med forskellige forfrugter til pil 6
   - 3.3 Erfaringer vedr. ukrudtsbekæmpelse 6
   - 3.4 Kemisk kontra mekanisk bekæmpelse 9
   - 3.5 Erfaringer vedr. gødskning 11
   - 3.6 Erfaringer med sygdomme 13
   - 3.7 Erfaringer med skadedyr 14
   - 3.8 Mulige høstmetoder og arealer valgt til høst 15
   - 3.9 Erfaringer omkring høst og udbytter 16
   - 3.10 Udfordringer på forskellige jordtyper 16
   - 3.11 Pil i randzoner 17
   - 3.12 Landmænds oplevelser ved at dyrke pil 18
   - 3.13 Konkrete eksempler på, hvor pil lykkes, og hvor pil sjældent lykkes 18
   - 3.14 Pil kan bruges som alternativ til efterafgrøde 19
4. Konklusion 19

1. SAMMENDRAG

Der er plantet 639 ha pil i det vestjyske område i perioden 2009-2012. Landmændene gik i gang med at plante i 2009, det blev til 300 ha, i 2010 blev der plantet 184,2 ha, i 2011 91,8 ha og i 2012 62,3 ha pil i området.

Pilene er plantet over et stort geografisk område på 60 km fra nord til syd og 40 km fra øst til vest. Den er plantet på mange forskellige jordbundstyper og med stor forskel i landmandens fokus på pasning af afgrøden, derfor er der både gode og dårlige erfaringer.

Generelt vil pil, som bliver passet med renholdelse og gødning, give højere udbytter. Dårlige arealer med pil vil give væsentligt mindre udbytte, men enkeltbetalingsstøtten er dog sikret, hvis plantetallet overholder reglerne.

2. INTRODUKTION OG METODER

BioM er et projekt, hvor mulighederne for piledyrkning i større skala er blevet afprøvet.

Beskrivelserne i denne rapport er ud fra de ting, vi har kunne følge i pilemarkerne gennem de senere år. Der er mange ting at lære i en ny afgrøde. Rapporten opsummerer de erfaringer, der er opnået vedr. arealvalg, dyrkning, regler og rådgivning mv.

3. RESULTATER OG DISKUSSION

3.1 Erfaringer vedr. plantning

Der er plantet pil på vidt forskellige jordtyper. Der er plantet på almindelig dyrkningsjord, på lave humusjorde, på klægjord og på høje sandjorde. Der er også plantet efter brak og efter skov. Det vigtigste for at få en god etablering er, at kulturen holdes fri for ukrudt, specielt græsser og rodukrudt, som er konkurrenter om vand, næring og lys. Pil gror bedst på jorde, hvor forsyningen med vand er god, men sørger man for vand i etableringsfasen, vil pilen efter 1 år, hvor rodsystemet er rimeligt etableret også kunne klare sig på høj sandjord med dårligere forsyning med vand, dog er det vigtigt, at der ikke er ukrudt, som tager vand fra pilen.

Velpasset energipil.

Dyrkning af pil på en mark, der ligger langt væk, kan være et oplagt valg. Plantning af pil på lav jord, giver mulighed for et fornuftigt afkast på en jord, hvor korn som alternativ ofte er svær at få etableret og høstet pga. farbarhed på arealerne. Pil på høj jord kræver samme indsats som korn i starten, og her kan vanding i meget tørre perioder komme på tale. Igen er det en jord, hvor dyrkning af korn er svært, fordi der ofte er tørkeperioder i sæsonen, hvor væksten går i stå og reducerer udbyttet kraftigt. På klægjorde er etableringen meget vigtig og kan være svær. Det er altafgørende at komme, når jorden er tjenlig, så planterne kan spire, og jordens struktur ikke ødelægges.

Energipil ikke plejet, men støtteberettiget.

De fleste hektar er plantet med plantemaskine fra Egedal, hvor stiklinger klippes af i 20 cm's længde under plantningen. Det meste af stiklingen skal være dækket af jord, der efterfølgende pakkes omkring stiklingen, så den ikke tørrer ud.

Plantning af pil med plantemaskine fra Egedal.

Nogle arealer er plantet af ejerne selv, f.eks. ved lån af plantemaskine organiseret af Vestjysk Pileleverandørforening. Erfaringerne med denne metode er, at plantningen er meget langsom. Her modtages stiklingerne afskåret i 20 cm's stykker og klar til plantning.

Der er overvejende plantet to forskellige kloner, Tordis og Inger. Begge kloner ser ud til at kunne give gode udbytter ved de rigtige dyrkningsforhold. Jo mere pil, der etableres, jo mere opmærksom skal man være på at sprede klonvalget, da klonerne angribes forskelligt af svampesygdomme. Udviklingen af sygdomme og skadedyr vil kunne begrænses, jo flere kloner med forskellig modstandskraft, der anvendes i praktisk dyrkning. Der er etableret to klonforsøg i det vestjyske område med seks svenske og to engelske kloner, som høstes første gang i slutningen af 2012, hvor resultaterne vil blive offentliggjort. Det forventes, at der kan findes penge til at fortsætte disse forsøg, så resultaterne kan bruges i den videre udvikling af kloner og ved valg af kloner til nye pilearealer.

Der er ingen tvivl om, at pil kvitterer for gode dyrkningforhold. Væksten af pil boniterer hen over marken, så det er tydeligt at se, hvor der er gode områder i marken, og hvor de dårlige pletter er.

3.2 Erfaringer med forskellige forfrugter til pil

Specielt det første år (2009), der blev plantet, blev en del arealer med pil etableret efter brak. Det har givet nogle udfordringer pga. stort ukrudttryk og fordi den græssvær, der er nedpløjet, skal omsættes. Pil kvitterer for, at jorden er luftig og i god dyrkning. På brakjorde, der har ligget hen nogle år, er der en græsmåtte, som skal omsættes, og det kan være svært at få et godt såbed til plantning af pil.

3.3 Erfaringer vedr. ukrudtsbekæmpelse

Pil, der ikke passes de første par år, kræver en stor indsats med pesticider eller mekanisk renholdelse for at få gjort rene igen. Formentlig har de svært ved at kompensere for en svær start i senere høstrotationer.

På lave arealer, hvor vandforsyningen er god, og hvor jorden ofte er humusholdig, vil der nemt komme meget græsukrudt, som er en stor konkurrent for pileplanterne om lys og gødning.

På høje sandede jorde er vandforsyningen i perioder om sommeren begrænset, derfor er ukrudtsbekæmpelsen vigtig, så pilene ikke skal konkurrere med ukrudtet om vand.

Flere har valgt at pløje dybere – op til 40 cm eller reolpløje forud for plantning af pil, for at minimere væksten af ukrudt. Det kan være en god løsning at pløje lidt dybere end normalt for at få en græssvær pløjet ned, men hvis man reolpløjer, så har man besluttet arealets fremtid. Det står ikke til at lave om igen.

Jorden er pløjet med en engplov lidt dybere end almindelig pløjelag, for at reducere ukrudt.

I de første to år kunne der bruges 4 l Stomp pr. ha til ukrudtsbekæmpelse fra starten af, det lagde en dæmper på ukrudtet, men opfølgning var stadig vigtig. Nu er Stomp revurderet, så der må max. bruges 1,2 l pr. ha, hvilket kun gør den interessant som middel til rækkesprøjtning.

Ukrudtsbekæmpelse de første to år er meget vigtig for at få dyrkning af energipil til at lykkes. Der er tre typer af problemukrudt:

1. Græsser,
2. rodukrudt og
3. tokimbladet ukrudt.

Her er græsser og rodukrudt helt klart de værste modstandere, men hvis der er meget tokimbladet ukrudt, kan det også genere pilen voldsomt.

Græsser kan bekæmpes med pesticid år 1 og 2, dog ikke svingelarter. Renholdelse kan også gøres mekanisk, men det kræver, at man får ukrudtet bekæmpet, mens det er småt, for at kunne vælge den billigste mekaniske metode. Nogle steder er nedhugning af pilen den første vinter nødvendig for at kunne sprøjte optimalt året efter. På lave arealer kan en sprøjtning med Kerb i løbet af vinteren reducere mængden af græs væsentligt. Den tager dog ikke kvik.

Andre kemiske løsninger er Roundup om foråret inden pilens knopbrydning, men det kan være svært at få en god effekt på kvik og andre græsser, da væksten på det tidspunkt ikke er særlig god.

Mange grå bynke, der stjæler lys og næring fra pilen.

Rodukrudt konkurrerer meget voldsomt på lys og vand, derfor er en effektiv bekæmpelse vigtig. Nogle har valgt at dyrke vårbyg i marken et år ekstra før etablering af pil, så bekæmpelsen af rodukrudt kan foregå der, forud for etablering af pil. Efter etablering af pil kan Matrigon 72 SG bruges til pletsprøjtninger mod agertidsler og grå bynke. Hvis bekæmpelsen ikke lykkes godt nok, det første år, kan pilen hugges ned om vinteren og Matrigon 72 SG bruges igen i den følgende sæson. Matrigon 72 SG må kun bruges til pletsprøjtning, max. 20 % af marken. Der er set rigtig gode resultater af denne behandling. Når bare pilen kan nå med op og lukke for lyset, så lykkes bekæmpelsen ofte.

Pil trykket af alt for mange grå bynke.

Pil, der står i skyggen under pileurter på et fugtigt areal, har svære betingelser.

Tokimbladet ukrudt som f.eks. hvidmelet gåsefod og pileurter kan fylde rigtig meget i en pilemark, hvis man ikke gør noget ved det. Pileurter er typisk på de lave arealer, og fylder meget, men fordelen er, at de ikke følger med pilen i højden. I august falder pileurterne sammen, og pilen kan komme foran. Hvidmelet gåsefod derimod går med i højden, og er derfor en stor konkurrent om lys og vand, så de kan kvæle pileplanterne.

Man skal huske, at der går lang tid, inden pilen lukker rækkerne. Det er vigtigt at følge op på resultatet af sin indsats det første år til og med august. Flere er blevet overraskede efter en sommerferie - hvor meget ukrudtet kan gro i en ferie.

3.4 Kemisk kontra mekanisk bekæmpelse

Energipil, der holdes rene, har optimale forhold til vækst.

Både kemisk og mekanisk bekæmpelse kan vælges som løsninger på ukrudtsbekæmpelse, men det er vigtigt, at man gør sig klart, hvilken strategi man vælger. Kemi kan klare nogle, men ikke nødvendigvis alle problemer. Det vigtigste ved valg af mekanisk bekæmpelse er, at man går i gang med striglen på småt ukrudt. Og følger op, når der er et nyt hold småt ukrudt. Strigle har effekt på ukrudt på max. 2-3 cm's højde. Pilestiklingerne har gode evner til at bøje og vippe op igen bag maskinen. Striglen kan bruges, så længe pilen ikke skades.

Mange har haft gode erfaringer med at tilpasse en gammel harve til rækkeafstandene i pil og bruge den til ukrudtsbekæmpelse. Den kan typisk klare ukrudt på 5-7 cm og kan bruges, indtil pilen er ca. 1 meter høj.

Det er også muligt at bruge rækkefræsning som løsning, hvis ukrudtet er blevet for stort, men det er en dyrere løsning.

Hvis der kun bruges kemiske løsninger, er det svært at finde noget, der kan holde i længden, så ofte er det optimalt at følge den kemiske bekæmpelse op med en radrensning.

Skærmet sprøjtning i pil meget sent – i juli måned.

Efter høst af pilen første gang har nogle forsøgt sig med skærmet sprøjtning med Roundup, altså en sprøjte, der rammer ukrudtet og ikke afgrøden. Det er en god løsning, fordi Roundup virker bedre i maj end i marts før knopbrud, hvor den ellers skal bruges. Enkelte pileplanter er ved disse sprøjtninger blevet ramt af Roundup og var påvirkede af det i 7-10 dage, hvorefter de groede videre. Meget få planter har fået for meget og er døde efter behandlingen.

Økolog har hjulpet pilen ved at slå græs mellem dobbeltrækkerne.

Nogle har haft held med at holde ukrudtet nede ved at køre med en ATV eller plænetraktor i de brede spor. En økologisk avler har slået græsset i de brede (1,5 meter) spor i pilen, hvilket har hæmmet græssets vækst, og givet pilen klart bedre betingelser, end den ellers ville have haft. Det er selvfølgelig tidskrævende arbejdsgange, men da mange kun har et mindre areal med pil, har det været overkommeligt.

3.5 Erfaringer vedr. gødskning

Vores helt klare erfaring med gødning i etableringsåret er, at det ikke skal gives i foråret på velgødede marker, da det vil favorisere ukrudtet frem for pilen. Igen er det vigtigt at have en strategi. Hvis man regner med at hugge pilen af den første vinter, så den busker sig mere, og man eventuelt skal have fjernet noget ukrudt, så kan gødskningen vente til år 2 på velgødede arealer. Hvis man ikke regner med at slå pilen ned, skal der gives gødning, så langt hen på sommeren i sæson 1 som muligt. Det er altså højden på pilen, der afgør tidspunktet for gødskning.

På arealer efter brak kan jorden være fattig på næringsstoffer alt efter hvor længe, den har ligget udyrket hen. Her kan det være nødvendigt at tilføre næringsstoffer fra start for at give pilen gode betingelser.

Pil efter granskov – jorden er meget næringsfattig. Der kræves husdyrgødning for at få liv i jorden igen.

Vi har et sted set pil plantet efter skov, hvor jorden var meget næringsfattig. Jorden var pløjet lidt dybere, og derfor var en del rå jord vendt op. Pilen havde svært ved at klare sig der, hvor der var længere til den nedpløjede jord, i forhold til steder, hvor planterne kunne komme ned og få fat i næringsstoffer.

Generelt tror vi ikke, der er stort behov for tilførsel af fosfor(P) og kalium(K), men på jorde som den nævnt ovenfor var P- og K-tal ekstremt lave og tilførsel var nødvendig. I almindelige marker bortføres der ikke meget P og K, fordi bladene er faldet af ved høst, og det kun er stænglerne, der fjernes fra marken.

Pil kan ikke gro i områder af marken med meget lave reaktionstal. Sådanne steder ses af og til – specielt hvis der pløjes dybere end normalt

Pil kan, som mange andre planter, ikke lide kalkfattige jorde. I specielt lave marker, der er pløjet lidt dybere end normalt, er sure pletter dukket op, hvor hverken pil eller ukrudt kan gro. Vi har flere steder set, at pilestiklingen spirer og bliver ca. 20 cm høj, hvorefter den visner væk, hvis det er surt. Det har været ved reaktionstal omkring 3.

Som landmand står man ofte i det dilemma, at pilen mangler gødning, men der er ikke så meget biomasse, at man tror, en høst er rentabel. Men det ser ud til, at tilvæksten ved at lade pil stå et ekstra år i den situation, er meget ringe. Derfor ser det ud til, at man skal høste, hvis gødningen er spist op. Så er der mulighed for ny tilførsel af næringsstoffer og dermed en bedre vækst.

3.6 Erfaringer med sygdomme

Rust ses her på bagsiden af bladene.

Det er mest rust, vi har observeret i større eller mindre grad i pilemarkerne. Der er helt klart klonforskelle mht. modtagelighed for rust, Inger er mere modtagelig end de andre kloner. Der har ikke været steder, hvor vi har syntes, at det var så slemt, at der skulle sprøjtes. Ofte er det også umuligt at sprøjte, fordi kulturen er blevet for høj.

Udvikling af sygdomme er et område, der skal være fokus på, jo mere pil der plantes. Specielt ved forædling af nye kloner er det meget vigtigt at gå efter den bedste sygdomsresistens. Vi følger udviklingen i de klonforsøg, vi har, og i pilen generelt.

3.7 Erfaringer med skadedyr

Mange lus ses tit sidst på sæsonen. Vi kender endnu ikke, hvornår det betyder tab.

Pilen er et eldorado for insekter, det er helt klart, at både pileplanterne og den diversitet, der kan være på arbejdsarealerne, tiltrækker mange forskellige slags insekter.

Vi ser skader efter gnav i bladene af forskellige biller, men ved ikke, hvor skadetærsklen ligger. Der har ikke været foretaget sprøjtninger mod insekter i vores område, så vidt vi ved. Igen er det kulturens højde, der ofte afgør, at det ikke er muligt at behandle mod insekter.

Vi har de seneste to år set mange lus på stænglerne fra midt på sommeren og langt hen på efteråret. De sidder i kolonier, og der er en hvidlig belægning omkring dem. Her tror vi også, der er klonforskelle, men det er noget, vi gerne vil vide mere om.

Stankelbenslarver har specielt været et problem på lave jorde, og hvor pilestiklingerne af en eller anden årsag ikke er kommet lodret i jorden. Når stiklingen er plantet skråt eller vandret, kan stankelbenslarverne nå at tage flere topspirer, da de kommer samtidig. Hvis stiklingerne står lodret kan stankelbenslarverne godt tage den første eller de første to, men efter Grundlovsdag ødelægger de ikke længere afgrøden. Alternativt

kan man plante stiklinger, så de stikker 1-3 cm over jorden på arealer, hvor man ved, at stankelben kan være et problem.

Smælderlarver kan optræde som et problem på arealer, hvor der har været græs forud for etablering af pil på tør sandjord. Det er år 2 og 3 efter græs, at angreb ses. Det første år er larverne ikke så store og spiser også af den ompløjede græssvær. I et enkelt tilfælde har vi set pileplanter på godt 1 meter vælte, fordi smælderlarver gnaver rødderne over. Her er det nødvendigt med tålmodighed og så genplante, når larverne forventes at være gennem deres 4-årige larvestadier.

Mosegrise har været et problem nogle få steder. Igen er det på lave arealer. Mosegrisene gnaver også i rødderne og skader planterne på den måde.

Men vi har også større skadedyr i pilen. For de fleste landmænd er rådyr og krondyr et plus på kontoen over naturværdier. Rådyr er det også for det meste i pilemarkerne, men i etableringsfasen kan de være ret hårde ved pileplanterne. De bider simpelthen de saftige topskud af. I et af vores klonforsøg er det meget tydeligt, at der er forskel på smagen af de forskellige kloner. Klonen Terra Nova har klart smagt bedst efter rådyrenes smag. Forsøget er randomiseret, men alligevel er det lykkedes rådyr at finde de fire parceller med Terra Nova og holde dem nede i en passende højde, så de var nemme at spise.

Pil er også yndede af råbukke, som fejer på stammerne, hvilket kan betyde, at barken skrabes af, og for enkelte planter bliver transporten op i planten så ringe, at planten går ud.

Det største skadedyr, vi ser i pilemarkerne, er i områder, hvor der er mange krondyr. I Vestjylland er det et stigende problem ikke kun i pil, men også i andre afgrøder. Pileblade er velsmagende for krondyr. Mindre skud på op til 1,5 meter tager de i munden og trækker simpelthen bladene af, mens de kører skuddet igennem, så de står med en god mundfuld blade, de kan fortærre. Det er ikke noget problem, når der er enkelte dyr, men hvis det er større flokke, der kommer jævnligt, så kan det være så voldsomt, at afgrøden må plantes om, eller der må vælges en anden afgrøde, som er knap så attraktiv. Enkelte piledyrkere har forsøgt at holde krondyrene ude af pilen i etableringsfasen med elhegn, og det har hjulpet gevaldigt på problemet.

Krondyrene kan også finde på at feje på pileskuddene, og det kan være så voldsomt at barken bare hænger i trævler. Igen afhængig af antallet af dyr kan det være så ødelæggende, at pil ikke kan dyrkes på arealet.

3.8 Mulige høstmetoder og arealer valgt til høst

Der er to forskellige systemer til høst af pil, direkte flisning eller helskudshøst. Begge metoder har været tilbudt til de landmænd, der har høstet ca. 100 ha i 2012. De fleste har valgt at få maskinstation til at flise pilen direkte og enten selv aftage/afsætte eller lade maskinstationen stå for både høst og afsætning. De høstede arealer er alle pilemarker, der er etableret i 2009 og hugget ned i vinteren 2010.

Pilen kan enten høstes som helskud med maskiner til venstre eller flises direkte med maskinen til højre.

Det vil sige, at det er to års vækst, der høstes. Den hyppigste grund til høst er, at plantningen er tilrettelagt efter, at der høstes hvert andet år. Der er f.eks. plantet 10 ha, så der kan høstes 5 ha hvert år, frem for der høstes 10 ha hvert 2-3 år. En del ønsker at kunne gøde arealerne hvert andet år for at få optimal vækst, og fordi det er harmoniarealer.

Der er høstet både på høje og lave arealer. Der er mulighed for høst med snitter og vogn på bælter, det kan være nødvendigt specielt på lave arealer, hvor der ellers vil blive kørt for meget op, når der høstes i vinterperioden, hvor arealerne er fugtige. Det er vigtigt, at der ikke laves dybe spor, det giver problemer de næste mange gange, der skal høstes.

3.9 Erfaringer omkring høst og udbytter

De første arealer er høstet i foråret 2012, der blev høstet ca. 100 ha hos 16 landmænd. Generelt gik høsten og frakørsel af flis godt på de fleste arealer. Der blev høstet med en Claas snitter fra Stadil Maskinstation. Nogle landmænd har selv brugt flisen, men en stor del af den høstede pileflis blev afsat til varmeværker via DanaSupply for 78-80 kr. pr. kubikmeter. Det er vigtigt, at der i forbindelse med høst er klare aftaler mellem parterne om kvalitet af flisen og afhentning af varen. Afhentningen af flisen har i 2012 været over en længere periode, end landmændene havde forventet. Der har været stor variation i udbytterne, hvilket afspejler de forskellige dyrkningsforhold. Udbytter er omtalt nærmere i evalueringsrapporten af BioM projektet om pil.

3.10 Udfordringer på forskellige jordtyper

Hver jordtype kræver fokus på forskellige områder, uanset om det er almindelige afgrøder eller energiafgrøder, der dyrkes.

På de høje sandede jorde er de vigtigste fokusområder ukrudtsbekæmpelse, så der ikke bliver konkurrence om vand. Det kan, uanset hvor godt man bekæmper ukrudtet, være nødvendigt at vande energiafgrøden i etableringsfasen, hvis man har mulighed for det. Efter de første 2-3 år har pilen stukket rødderne så langt ned, at de selv kan klare vandforsyningen.

Pil på høj sandjord år 1 til venstre, år 2 i midten efter de er slået ned og år 3 til højre. Væksten er langsom.

Lave jorde - ofte humusjord, hvor vand ikke er begrænsende for pilens vækst, er rigtig gode voksesteder, men det kræver igen fokus på ukrudtsbekæmpelse, da den gode vandforsyning betyder, at både pileuter og græsser gror godt, og kan genere pilens vækst meget. På disse arealer er det også vigtigt at få høst passet ind, så det ikke bliver i perioder, hvor jorden er så våd, at der laves dybe spor i marken. Det kan være nødvendigt at udskyde høsten et år på sådanne jorde for at kunne høste i en vinterperiode, hvor frost kan gøre jorden mere farbar.

Hvor pil skal starte på jord, der enten har ligget brak eller udyrket hen i en periode, skal man have stor fokus på både næringsstoffer og en god ukrudsbekæmpelse. Specielt rodukrudt skal der være fokus på, og det kan være nødvendigt at vente et år med etablering af pil, så rodukrudtet kan bekæmpes bedst og billigst i en kornafgrøde inden pilen.

Pil på lerjord, har vi ikke så meget erfaring med, men her gælder, som for dyrkning generelt på lerjord, at en god etablering er meget vigtig for optimal vækst af afgrøden.

3.11 Pil i randzoner

Her bruges ordet randzone i et miljømæssigt perspektiv, dvs. steder hvor pil kunne være interessant, fordi afgrøden samler næringsstoffer op, som ellers kunne ende i vandløb.

Der er meget stor forskel på de danske ådale. Der vil kunne findes mange, hvor plantning af pil ikke er noget problem, fordi arealerne ned til ådalen er meget flad, og derved ændrer det ikke ådalen at plante pil i en randzone.

Men andre steder, hvor ådalen landskabsmæssigt ligger lavt, vil det være en stor ændring at plante pil i randzonen. Derfor er de landskabelige overvejelser vigtige i den forbindelse. Samtidig er det sjældent økonomisk for landmanden at plante pil alene i randzoner, da det ofte vil være meget små marker. Specielt startomkostninger ved høst er høje, hvilket øgede omkostninger ved høst af små arealer. Hvis der plantes pil i resten af marken, kan det være mere relevant med pil i randzonerne.

Derfor skal pil i randzoner overvejes meget nøje. Mange steder skal der desuden gives tilladelse til plantning af pil ned til vandløb, fordi det er indenfor åbeskyttelseslinje. Det kunne måske være en lige så god ide at lade drænvand løbe ud over en eng, hvor det så efter en given opholdstid ledes videre til vandløbet.

Hvis man vil plante pil, for at den skal være fangafgrøde for kvælstof, så kan en placering væk fra vandløbet formentlig være en lige så god placering som helt nede ved vandløbskanten. Dog skal man huske at smalle zoner af pil ofte vil være urentable, fordi ukrudt har gode betingelser, og høsten bliver dyrere.

3.12 Landmænds oplevelser ved at dyrke pil

Der er mange forskellige oplevelser med at have energipil hos landmændene i vores område. Etableringsfasen og pasningen af pilen i starten er helt afgørende for det senere udbytte i afgrøden. For mange har det været en ny afgrøde, som skulle have særligt fokus i starten. Det har givet mange spændende udfordringer. Det har været meget afhængig af landmandens fokus og pilearealets størrelse i forhold til bedriftens øvrige arealer og dyrehold, der helt har afgjort, hvor godt pil er lykkedes hos den enkelte.

Dyrkning af pil og jagt kan kombineres.

Udover de dyrkningsmæssige ting, har jagt også betydet en del i beslutningen om at prøve en ny afgrøde for landmændene. Der er ingen tvivl om, at mange fugle, insekter og vilde pattedyr gerne opholder sig i kanten af en pilemark og bruger selve marken som skjul. Specielt i etableringsfasen er der mange steder et meget varieret fødegrundlag, hvis noget af ukrudtet står tilbage.

En del pil er plantet på arealer, hvor korn ikke kan dyrkes rentabelt, så på disse arealer betyder dyrkning af pil, at arealet forsat er støtteberettiget, når der plantes efter de gældende regler. Dette faktum samtidig med at der skabes et område på bedriften, som med omtanke kan være en oase for både mennesker og vilde dyr, har været en god oplevelse for en del landmand.

Nogle fritidslandmænd ser dyrkning af pil som en god mulighed, fordi denne afgrøde ikke kræver nogen særlig maskinpark, da plantning og høst generelt foretages af maskinstation. Derfor er det en mulighed, hvis man ønsker at dyrke jorden selv frem for at forpagte den ud uden at skulle investere i maskiner.

3.13 Konkrete eksempler på, hvor pil lykkes, og hvor pil sjældent lykkes

Pil lykkes bedst, der hvor landmanden har fokus på afgrøden, gør et godt forarbejde forud for plantning og er rettidig med ukrudtsbekæmpelsen.

Pil kvitterer for god jord, så der er sansynligheden for et godt økonomisk resultat bedst.

Pil efter brak, efter skov eller på arealer, som man ikke ønsker at pløje er meget svært at få til at lykkes. Pilen vil gerne have løs jord i starten, og det er også nødvendigt, at der er en vis mængde næringsstoffer til stede til etablering og vækst. Så planter man pil sådanne steder, kræver det optimal pleje i startfasen for at få det til at lykkes.

3.14 Pil kan bruges som alternativ til efterafgrøde

Pil plantet i 2010 eller senere kan bruges som alternativ til de lovpligtige efterafgrøder. 0,8 ha energiafgrøde erstatter kravet om 1,0 ha efterafgrøde. Det betyder, at der kan spares udgifter til etablering af efterafgrøder på ejendommen. Endvidere er det muligt at overdrage et overskud af efterafgrøder til en anden landbrug, som mangler. Derved kan man eventuelt tjene penge på at opfylde kravet for en anden landbruger.

4. KONKLUSION

Energipil som afgrøde har mange kvaliteter, som kan passes ind i den øvrige drift på mange bedrifter. Der er ingen tvivl om, at pil har svært ved at konkurrere som afgrøde, når kornpriserne er høje, men på enten høje eller lave arealer, hvor kornhøst ofte er usikkert, kan pil være et alternativ. Det kan også være det aktive valg på mindre bedrifter, hvor det er et ønske at dyrke jorden selv, men uden at det er nødvendigt at investere i mange maskiner.